

Harpunds nämnden
640 31 Mellösa

Datum 2007-05-23
Dnr 32-2006-0471

Harpunds nämndens årsredovisning 2006

Riksrevisionen har granskat Harpunds nämndens (nämndens) årsredovisning samt den ekonomiska redovisningen för Yxtaholms jordbruksförvaltning, daterade 2007-02-21. Syftet har varit att bedöma om redovisningen och underliggande redovisning är tillförlitlig och räkenskaperna rättvisande samt om ledningens förvaltning följer tillämpliga föreskrifter och särskilda beslut. Riksrevisionen vill efter granskningen av årsredovisningen och avlämnandet av revisionsberättelse och revisorsintyg fästa styrelsens uppmärksamhet på nedanstående.

Riksrevisionen önskar information senast 2007-06-21 med anledning av våra iakttagelser i denna rapport.

1 Inledning

Harpunds nämnden är en statlig myndighet som har till uppgift att bedriva jord- och skogsbruk samt förvalta byggnader och mark. Harpunds nämnden förvaltar även Yxtaholms lantbruksförvaltning som tillkommit Svenska Staten genom testamente. Fastigheterna redovisas som tillgång hos Statens Fastighetsverk.

Det statliga ägandet innebär att Riksrevisionen har till uppgift att granska årsredovisningen och förvaltningen av de två verksamheterna. För Harpunds nämnden har Riksrevisionen avlämnat en revisionsberättelse och för Yxtaholm ett revisorsintyg.

Som grundregel ska nämnden följa det statliga ekonomiadministrativa regelverket med undantag av några dispenser. Nämnden har även gjort en anpassning av redovisningen för att erhålla överensstämmelse med övriga jordbruksföretag. Harpunds nämnden och Yxtaholm är inte skattepliktiga. För mervärdeskatt gäller myndigheters rätt till kompensation för ingående mervärdeskatt. Lagen om offentlig upphandling ska tillämpas.

Årsredovisningarna har förbättrats genom åren, men ytterligare förbättringar rekommenderas för att uppnå överensstämmelse med de statliga redovisningskraven, bl.a. genom bättre underlag. Även struktur och överskådlighet behöver ses över.

2 Resultatredovisning

2.1 Struktur och underlag till resultatredovisningen bör ses över

Myndighetens årsredovisning består av en finansiell del och en resultatredovisningsdel.

Av 3 kap 1 § FÅB med tillhörande föreskrifter och allmänna råd från Ekonomistyrningsverket (ESV) framgår bl.a. följande:

En myndighet skall normalt redovisa och kommentera sin verksamhets resultat i förhållande till de mål och i enlighet med de krav på återrapportering som regeringen har angett i regleringsbrev eller i något annat beslut.

Om regeringen inte ställt några återrapporteringskrav skall myndigheten redovisa väsentliga verksamheter som den utfört i syfte att nå sina mål. Redogörelsen skall för varje sådan verksamhet omfatta antal prestationer, kostnader och kvalitet samt i förekommande fall intäkter.

Redovisning av kvalitet kan avse enskilda prestationer, grupper av prestationer eller hela verksamheten. Redovisningen bör anpassas till myndighetens specifika förutsättningar och regeringens behov av information.

Informationen i resultatredovisningen skall omfatta de tre senaste räkenskapsåren, d.v.s. det närmast avslutade räkenskapsåret och ytterligare två år. Informationen skall vara jämförbar över tiden. I de fall det inte är möjligt att ta fram jämförbar resultatinformation för tre år skall myndigheten kommentera och motivera detta.

Uppgifterna i resultatredovisningen skall baseras på dokumenterade data och mätmetoder.

Av 3 kap 2 § FÅB med tillhörande föreskrifter och allmänna råd från ESV framgår bl.a. följande:

Av resultatredovisningen skall framgå hur verksamhetens kostnader och andra intäkter än sådana av anslag fördelar sig enligt den indelning för återrapportering av verksamheten som regeringen beslutat.

I de fall regeringen inte anger någon indelning för återrapporteringen skall myndigheten, oavsett hur verksamheten finansieras, välja en lämplig indelning för totala kostnader och andra intäkter än sådana av anslag.

Informationen enligt denna paragraf och informationen i de finansiella delarna av årsredovisningen skall stämma överens. Eventuell brist på överensstämmelse skall förklaras.

Iakttagelser

Harpsund

Nämnden har på ett överskådligt sätt beskrivit delar av verksamheten i resultatredovisningen (mjölk, kött och växtodling), redovisningen omfattar dock inte samtliga verksamheter och inte heller de senaste tre räkenskapsåren. Det framgår inte heller vilka mål som satts upp för enskilda

verksamheter och hur måluppfyllelsen har utfallit. I den finansiella delen av årsredovisningen (not 1) framgår en annan indelning av verksamheten (mjölk & kött, skog, fastigheter, park & trädgård) som inte helt inryms i de verksamheter som redovisas i resultatredovisningen, - sambanden är svåra att se. För de tre verksamheter som redovisas i resultatredovisningen saknas redovisning av intäkter och kostnader.

Nämnden har inte upprättat någon underlagspärm för att styrka de uppgifter som redovisas i resultatredovisningsdelen av årsredovisningen.

Yxtaholm

För Yxtaholm gäller inget krav på resultatredovisning då verksamheten inte har myndighetsstatus.

Rekommendation

Det är viktigt att nämnden håller isär vad som ska redovisas i de två delarna av årsredovisningen, dvs. i resultatredovisningsdelen respektive den finansiella delen. Nämnden har tillgång till all information som ska redovisas men behöver se över strukturen så att varje del hamnar på rätt plats samt komplettera där så erfordras.

Nämnden bör fastlägga vad som ska räknas som verksamheter det som redovisas i resultatredovisningen (mjölk, kött och växtodling) eller det som redovisas som not 1 i den finansiella redovisningen (mjölk & kött, skog, fastigheter, park & trädgård), all verksamhet ska framgå i resultatredovisningen. Regelverket kan upplevas som något otydligt varför kontakt med ESV kan övervägas av nämnden.

Kostnader och intäkter per verksamhet ska redovisas i resultatredovisningen med utgångspunkt från resultaträkningen, eventuell avvikelse ska kommenteras. Principerna för beräkning av direkta och indirekta kostnader bör framgå. Totalavstämningen mot resultaträkningen ska vara tydlig.

Underlag ska finnas till de uppgifter som lämnas i resultatredovisningen. Kopplingen mellan redovisad uppgift och bifogat underlag ska tydligt framgå.

3 Finansiell redovisning

3.1 *Innehåll och underlag till balansräkningens poster bör ses över*

Det är förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag som i huvudsak ska tillämpas av nämnden vid upprättande av årsredovisningen.

Iakttagelser

Detaljerad redogörelse för iakttagelser redovisas i bilaga till denna rapport och gäller sammanfattningsvis följande punkter:

- Kvalitetssäkringen av årsredovisningen ej tillfredsställande
- Underlagen till balansposter ej kompletta, bl.a. saknas kontonummer i bokslutsbilagor
- Slutlig resultat- och balansrapport saknas
- Kundfakturer avseende Harpsundsnämnden förekommer med två olika logotyper
- Samtliga fordringar ej bokförda
- Myndighetskapitalet inklusive avsättningar till framtida investeringar (Harpsundsnämnden) tyder på att beslut om avsättning och bokförda avsättningar inte överensstämmer till fullo.
- Avsättning för eget bruk

Rekommendation

Generellt är det viktigt att kvaliteten i årsredovisningen och dess underlag förbättras samt att god redovisningssed följs.

Kompletta underlag ska finnas framtagna inför revisionen, dels för att minska arbetsinsatserna för revisorn, dels för att hålla nere revisionskostnaderna för nämnden.

Till nästa år bör revisionen få en egen s.k. bokslutspärm (som får behållas) med alla viktiga uppgifter inför granskningen. Här ska bl.a. finnas komplett resultat- och balansrapport, råbalans samt specifikationer till varje balanspost inklusive kontonummer (även gärna på fil). I förekommande fall ska kompletterande underlag bifogas samt reskontralistor avseende utestående kundfordringar och obetalda leverantörfakturer finnas. Pärmen ska också innehålla aktuella regeringsbeslut och underlag till redovisade uppgifter i resultatredovisningen. Tillgång ska också finnas till huvudbok.

Resultat- och balansräkningen bör upprättas i tkr samt delsummer för grupper skrivas ut.

Faktureringen från Harpsundsnämnden ska endast ske utifrån den logotyp som hör samman med myndigheten Harpsundsnämnden. Samtliga fordringar måste bokföras, även om fordran är osäker.

Det är speciellt viktigt att nämnden utreder Harpsundsnämndens myndighetskapital ordentligt så att posternas olika beståndsdelar blir identifierade och att eventuella felaktigheter rättas.

Konto för avsättningar till investeringar bör flyttas från rubriken avsättningar till att redovisas med egen rubrik under myndighetskapitalet samt hänvisning till not.

3.2 Yxtaholm – disponering av avkastning och överskott

Det finns ett regeringsbeslut (1985-12-19) som reglerar hur avkastning och överskott vid Yxtaholm ska användas. Avkastningen ska bl.a. användas till att främja naturvård i Sörmland och överskottet ska efter avdrag för statens

kostnader mm överlämnas till Länsstyrelsen i Södermanlands län för att användas enligt de önskemål som framgår av bilaga till testators testamente.

Något överlämnande enligt regeringsbeslutet sker dock inte till Länsstyrelsen, utan Lantbruksförvaltningen betalar direkt till det projekt som man kommit överens med Länsstyrelsen om. Beslut om medelsanvändningen protokollförs hos nämnden. Förfaringssättet är detsamma sedan donationens början.

Det är oklart om detta förfaringssätt är i linje med det regeringsbeslut som ursprungligen reglerade medelsanvändningen, ett regeringsbeslut som använder begrepp ”överlämnas” till Länsstyrelsen.

Av Yxtaholms ekonomiska redovisning för 2006 framgår ”Nämnden har i dag fattat beslut om årsredovisningen för Yxtaholms lantbruksförvaltning, vidare beslutar nämnden att årets överskott på 837 295 kronor balanseras i ny räkning”.

Nämnden har inte angett hur överskottet ska användas. Av beslutsprotokollet för årsredovisningen framgår dock att överskottet kommer att användas för att täcka de kostnader som uppkommer vid byggnationen av det nya djurstallet.

Rekommendation

Nämnden bör överväga att ta kontakt med Statsrådsberedningen för att få skriftligt godkännande till att tillämpa den modell som hela tiden använts när det gäller Yxtaholms överskott.

I årsredovisningen bör tydligare framgå hur nämnden tolkar aktuellt regeringsbeslut avseende testators intentioner.

4 Lagen om offentlig upphandling

Harpunds-nämnden är att betrakta som en upphandlande enhet och ska därmed följa lag (1992:1528) om offentlig upphandling, LOU. Det innebär att nämnden måste tillse att riktlinjer och rutiner inrättas så att lagen efterlevs.

Ansvarig revisor Per Flodman har beslutat i detta ärende. Uppdragsledare Ulla Kalén har varit föredragande.

Per Flodman

Ulla Kalén

Bilaga: Minnesanteckningar från årsredovisningsgranskningen

Kopia för kännedom:

Statsrådsberedningen

Finansdepartementet/budgetavdelningen

Minnesanteckningar från årsredovisningsgranskningen 2006

Balansposter

Bokslutbilagor till balansposter har inte varit upprättade på det sätt som är krav enligt regelverk. Till vissa poster i balansräkningen har bilagor saknats helt och i de fall bilagor funnits har det saknats uppgifter om kontonummer. Detta har förorsakat merarbete för revisionen.

Resultat- och balansrapport

En slutlig resultat- och balansrapport saknades i underlagen. För att få fram samtliga konton ingående i den slutliga resultat- och balansrapporten har sammanslagning av period 13 och tidigare period fått göras av revisionen.

Resultat- och balansräkning i årsredovisningen

Årsredovisningarnas resultat- och balansräkningar är redovisade i hela kronor i stället för i tkr. Delsummor för grupper saknas.

Materiella anläggningstillgångar

Harpsund: Not 3 bör rubriceras Anläggningstillgångar (ej avskrivningar).

Andra långfristiga fordringar

Harpsund: Fordringar på 451 tkr gick inte att stämma av i samband med revisionen då underlag ännu ej inkommit till nämnden. Posten avser insatser, emissioner och ägarbevis.

Varulager

Yxtaholm: Inventeringsprotokoll avseende 36 nyinköpta djur saknar en namnunderskift.

Kundfordringar

Harpsund: Av kundfordran på 750 tkr är 36 % (270 tkr) förfallet till betalning. Harpsunds-nämnden är delägare i kunden och bedömer att fordran är säker.

Harpsund: Harpsunds-nämnden använder sig av två typer av fakturor, en med logotyp "Harpsunds Jord och Skog" och en med logotyp "Harpsunds-nämnden". Samma bankgironummer finns på båda fakturatyperna. Nämnden uppmanas att endast använda faktura med "Harpsunds-nämndens" logotyp.

Harpsund: En utestående faktura på 1 751 kr har inte tagits upp som fordran i balansräkningen, detta bryter mot god redovisningssed. Alla utställda fakturor ska löpande bokföras. I de fall fordran är osäker ska den reserveras och bokföras som osäker fordran.

Fordringar hos andra myndigheter

Harpsund: I balansräkningen har fordringar hos andra myndigheter delats upp och redovisats på flera rader, ska redovisas på en rad.

Periodavgränsningsposter (tillgångar)

Yxtaholm: Not 6, belopp 22 tkr, är rubricerat som Länsförsäkringar men innehåller även försäkringsbolaget Agria, bör benämnas försäkringar i stället.

Myndighetskapital

Harpsund: Not till balanserad kapitalförändring har upprättat i år men behöver utvecklas då netto-redovisning nu har tillämpats, samt att en del av vad som bör ingå i noten endast redovisas i balansräkningen under myndighetskapital.

I huvudboken finns ett konto (2920) för ackumulerade inbetalningar till huvudman, men allt som har beslutats har inte bokförts på kontot, gäller åren 2000, 2001 (500 tkr resp. 800 tkr). Revisionen har inte tillgång till uppgifter före år 2000, varför det är oklart hur besluten har bokförts tidigare.

I huvudboken finns också ett konto (2905) för ackumulerade avsättningar, saldot på kontot täcks in av beslut tom. år 2000, men det är oklart hur medlen för år 2000 har hanterats.

Nämnden bör göra en genomgång för att kartlägga posternas beståndsdelar.

Yxtaholm: När det gäller not till balanserad kapitalförändring bör den utvecklas, se Harpsund ovan.

Avsättningar

Harpsund: Detta är första året som avsättningar redovisas under egen rubrik i balansräkningen. Det statliga ekonomiadministrativa regelverket behandlar inte avsättningar avseende kommande investeringar som avses i detta fallet.

En grundläggande regel inom svensk redovisning är att endast förpliktelser mot annan kan leda till att en skuld eller avsättning redovisas. Detta torde innebära att avsättningar för kommande investeringar därför inte ska redovisas som skuld eller avsättning. Återstår då att redovisa detta under rubriken Myndighetskapital. Posten bör därför flyttas till att redovisas på egen rad under Myndighetskapital nästa år trots att det inte förekommer inom det statliga regelverket.

Not till avsättningen kan med fördel redovisa avsättningens storlek och information om det beslut som gett upphov till avsättningen. I de fall avsatta medel tas i anspråk i verksamheten ska också det framgå av denna not.

Under avsnittet för tilläggsupplysningar och noter i *Harpsunds* årsredovisning finns information om avsättningar. Avsnittet kan med fördel kompletteras med information om var avsättningar redovisas i BR och att ianspråktagande av avsatta medel sker efter beslut av styrelsen och hur det ska intäktsföras i resultaträkningen. //.